

Тривожне зростання концентрації парникових газів: час для термінових глобальних дій

Ні для кого не секрет, що кліматична криза є одним із найбільших викликів людства. Ми чуємо про це в новинах, відчуваємо це під час сильної спеки та стаємо свідками цього, коли вражають руйнівні шторми, повені чи посухи. Але тепер дані б'ють на сполох ще гучніше: концентрації парникових газів, таких як вуглекислий газ (CO₂) і метан (CH₄), досягли рекордних рівнів у нашій атмосфері.

Проте, в останніх звітах глобальних груп, таких як Всесвітня метеорологічна організація (ВМО) та Організація Об'єднаних Націй, ми бачимо глибоко тривожні дзвіночки того, що, незважаючи на десятиліття попереджень і зростання обізнаності, глобальні викиди просто продовжують зростати. Це не просто абстрактні цифри — це показники того, що ми наближаємося до переломних моментів, які безповоротно змінять життя на цій планеті.

Проте, яка ж передумова цього антитренду? Безумовно, одним із головних рушійних сил є викопне паливо. Тому нам потрібно уважніше поглянути на те, як воно посилює парниковий ефект і що ми, як людство, можемо зробити, щоб змінити хід подій, поки не стало надто пізно.

Цифри не брешуть: парникові гази стрімко зростають

Дивитися необроблені кліматичні дані завжди трохи сюрреалістично. Ми знаємо, що проблема існує, але кожен новий звіт, здається, приносить ще одне небажане підтвердження. Згідно з Бюлетенем парникових газів Всесвітньої метеорологічної організації за 2023 рік, концентрація вуглекислого газу в атмосфері зросла до 417,2 ppm (мільйонних часток). Щоб пояснити у перспективі, до індустріальної ери це число було ближче до 280 ppm. Метан — другий за значущістю парниковий газ — також стрімко зростає, досягнувши 1952 мільярдних часток (ppb). Підвищення рівня метану викликає особливу тривогу, оскільки в короткостроковій перспективі він затримує в 25 разів більше тепла, ніж CO₂.

У заяві, що супроводжує звіт, генеральний секретар ВМО Петтері Таалас зазначав: «Триваюче зростання цих газів несумісне з безпечним і стабільним майбутнім людства». Це яскраве нагадування про те, наскільки глибоко викопне паливо та сучасна людська діяльність пов'язані з цією кризою.

Викопне паливо: двигун зміни клімату

Кожного разу, коли ви чуєте про зростання викидів парникових газів, викопне паливо майже завжди називають головним винуватцем — і не дарма. Викопне паливо, зокрема вугілля, нафта та природний газ, є основою глобального виробництва енергії. Їх спалюють для руху автомобілів, обігріву будинків і виробництва електроенергії, і в цьому процесі вони щороку викидають у повітря мільярди тонн вуглекислого газу та інших шкідливих газів.

Під час видобутку та транспортування нафти та природного газу в атмосферу витікає значна кількість метану. Метан часто називають «іншим» парниковим газом, але це не робить його менш важливим. Насправді, протягом 20 років метан у 80 разів сильніше, ніж вуглекислий газ, коли мова йде про нагрівання планети.

Тепер ви можете запитати: хіба парниковий ефект не природний? Хіба він не повинен підтримувати тепло на планеті? Відповідь – так, певною мірою. Проблема виникає, коли ми викидаємо в атмосферу набагато більше парникових газів, ніж може витримати планета.

Подумайте про це як про додавання шарів до ковдри в теплу ніч. Спочатку одна ковдра створює затишок. Але додайте ще два-три, і раптом ви спітнієте — і не зможете охолонути. По суті, це те, що ми робимо із Землею.

Б'є рекорди... Знову

Нові результати ініціативи ВМО «Глобальне спостереження за парниковими газами» показують, що у 2023 році спостерігався найвищий за всю історію глобальний рівень викидів CO₂, незважаючи на те, що деякі країни досягли прогресу в переході на відновлювані джерела енергії. Рівень метану також пережив одне з найкрутіших злетів за останнє десятиліття.

Насторожує те, що ці підйоми відбуваються не лише у високоіндустріалізованих країнах; вони відбуваються майже скрізь, навіть у країнах, які рухаються до більш екологічної енергетичної економіки.

Це підводить нас до питання: чому наші дії не набувають більшої популярності? Експерти вказують на розбіжності між кліматичними обіцянками та відчутним виконанням. Уряди та корпорації говорять про обмеження викидів, але обіцянки загрузли в політиці та розмірі прибутку. Як нещодавно сказав Генеральний секретар ООН Антоніу Гутерреш: «Час говорити минув. Час діяти давно настав».

Чому потепління на 1°C виглядає як новий світ

Думка, що невелике підвищення глобальної температури не є великою проблемою, здається спокусливою. Зрештою, чим загрожують 1 чи 2 градуси? Відповідь така: катастрофою. Кожна частка градуса має значення. Ось чому:

- Екстремальна погода: Вищі глобальні температури спричиняють сильніші хвилі спеки, урагани та повені. Це не поодинокі події — вони стають новою нормою.
- Колапс екосистеми: коралові рифи, які підтримують морське біорізноманіття (і багато засобів до існування людини), не можуть пережити тривале потепління. Їхня втрата призведе до хвильового ефекту в океанах і прибережних громадах.
- Відсутність продовольчої та водної безпеки: коли через посуху або повені врожай пропадає, дефіцит продовольства стає масовим, що підвищує витрати та погіршує бідність.
- Підвищення рівня моря: такі прибережні міста, як Маямі, Дакка та Джакарта, вже стикаються з підвищенням рівня моря. З кожним роком бездіяльності ризику посилюються.

Варто також зазначити, що сторони, які найменше винні у викидах у всьому світі, тобто країни, що розвиваються, постраждали від них найбільше. Це не лише проблема клімату; це питання справедливості.

Які ж наші дії?

У нас є надзвичайні інструменти та ноу-хау, щоб протистояти кліматичній кризі. Чого не вистачає, так це терміновості. Ось деякі з найважливіших способів, як ми можемо змінити ситуацію:

- Поступова відмова від викопного палива

- Найважливішим заходом є перехід до технологій відновлюваної енергії, таких як сонячна, вітрова та гідроенергетика. Подивіться, до прикладу, на maswes.net. Вони стають доступнішими, а країни, які вже їх використовують, спостерігають зниження викидів.
- Усунення витоків метану
- Зменшення забруднення метаном є одним із найшвидших способів зменшити потепління. Зупинивши витoki в нафтовій і газовій промисловості та удосконаливши методи ведення сільського господарства, ми можемо зробити величезний прорив.
- Політика та підзвітність
- Урядам потрібна сильніша кліматична політика — і її виконання. Такі міжнародні рамки, як Паризька угода, потрібні, але вони мають бути підкріплені реальною діями та підзвітністю, а не словами.
- Підтримка технологій видалення вуглецю
- Технології уловлювання та зберігання вуглецю (CCS) мають потенціал для видалення CO₂ з атмосфери, але вони не є заміною для скорочення викидів у їх джерелі.
- Щоденний вибір із кумулятивним впливом
- На індивідуальній основі такі дії, як менше їзди, зменшення харчових відходів і споживання більшої кількості рослинної їжі, можуть допомогти зменшити ваш власний вуглецевий слід. Хоча жодні індивідуальні дії не можуть вирішити проблему, вони дають сигнал політикам і компаніям про те, що найважливіше для споживачів.

Годинник цокає

Останні дані ВМО та ООН до болю чітко показують одну річ: у нас закінчується час, щоб діяти. Рішення існують, як і наукові знання. Зараз нам потрібно, щоб країни, галузі та окремі люди працювали разом, щоб зупинити стрімке зростання парникових газів. Кожен вибір, який ми робимо сьогодні, має значення, і кожен ступінь потепління, якого ми уникнемо, врятує життя та екосистеми.

Майбутні покоління будуть судити нас, спираючись на те, що ми робимо в цей час кризи. Давайте переконаємося, що ми можемо стати перед ними і сказати, що ми боролися за кращий, більш стійкий світ.

URL джерела: <https://patriot-nrg.com/uk/content/tryvozhne-zrostannya-koncentraciyi-parnykovykh-gaziv-chas-dlya-terminovykh-globalnyh-diy>